

Psalmen

2006-2007

Bijbelstudies Trimester 3

Ichthus Groningen

Inhoudsopgave

Voorwoord		2
Inleiding op de Psalmen		3
Literatuur in de Psalmen		6
Studie 1	Verlangen	8
Studie 2	Lof zij de Heer	12
Studie 3	Schuld	16
Studie 4	Verlatenheid	19
Studie 5	Uw wet verheugt mij	23
Studie 6	Woede	27
Studie 7	Dankbaarheid	31
Appendix	Akkoorden psalm 119	33

Voorwoord 'Alle eer aan God'

Lieve Ichthianen,

Als ik de bundel van Psalmen een overkoepelende naam zou mogen geven, zou ik op 'Alle eer aan God' uitkomen. Hoewel de psalmen vanuit zeer verschillende emoties en situaties voortkomen, eindigen ze (bijna) allemaal in een loflied aan God! Het kan vriezen, het kan dooien, maar daar ver bovenuit gaat het loflied aan God!

Het schrijven van bijbelstudies over de psalmen is geen eenvoudige taak. Allereerst moet je een selectie maken uit 150 psalmen, die allemaal hun eigen charme lijken te hebben. Vervolgens is het de bedoeling dat de studies enigszins gevarieerd zijn en ook nog een 'eerlijke' greep uit het totaal van de psalmen vormen. Een uitdaging dus, maar wel een mooie! Als BijbelStudieCommissie hebben we geprobeerd in zeven bijbelstudies iets weer te geven van de rijkdom van de psalmen. We hopen dat jullie net zo enthousiast zullen zijn over de psalmen als wij!

Een paar praktische aanwijzingen:

- studie 2 en 7 zijn geen 'echte' bijbelstudies waarbij hard gestudeerd moet worden op een bepaalde tekst. Studie 2 is een opzet voor een aanbiddingavond, waarbij de psalmen je kunnen helpen om woorden te vinden. Studie 7 is de laatste bijbelstudie van dit jaar en wil helpen om na te denken over alles wat je in het afgelopen jaar ontvangen hebt en God daar ook voor te danken.
- De voorstudies zijn iets anders van opzet. Omdat psalmen voor al gelezen moeten worden, is de voorstudie qua leeswerk vergroot. Hier staat tegenover dat we de stille-tijd-teksten dit keer hebben laten vallen, zodat je ook de keuze kunt maken om gedurende de week de teksten van de voorstudie te lezen. Soms is de voorstudie bedoeld om de te bestuderen psalm in de context te zien, soms om een wat breder perspectief te krijgen door het lezen van soortgelijke psalmen. De voorstudie helpt dan ook om de hoofdstudie beter tot zijn recht te laten komen!

We hopen dat de bestudering van de psalmen je zal helpen om God beter te leren kennen en Hem te aanbidden met nieuwe woorden!

Bert Eefting, Renske Werkman, Jorine Steen, Johan Sijtsma, José Wijnveen

Inleiding op de Psalmen

Het boek Psalmen ontleent zijn naam aan het Griekse woord psalmos een vertaling van het vaak voorkomende Hebreeuwse psalmopschrift mizmor: een lied dat onder begeleiding van snaarinstrumenten moest worden gezongen. In de TeNaCH heet het boek Tehiliem, wat 'lofliederen' betekent. In die titel wordt uitgedrukt dat het psalmboek in zijn totaliteit, inclusief de klaagzangen en gebeden die erin voorkomen, een veelstemmig loflied is op de God van Israël.

Veel psalmen zijn geschreven voor de eredienst in de tempel van Jeruzalem of komen voort uit persoonlijke ervaringen en omstandigheden. Het boek Psalmen is met zijn grote diversiteit aan liederen kennelijk bedoeld voor algemeen gebruik door de hele geloofsgemeenschap. Elke emotie is terug te vinden in de psalmen: aanbidding, haat, liefde, onschuld, schaamte, schuldbesef, twijfel, verdriet, verlangen, verontwaardiging, vrees, vreugde, vertrouwen, verwachting, wanhoop, woede.

Opbouw

Psalm 1 en 2 zijn de zogenaamde inleidingspsalmen. Na deze inleiding volgen vijf boeken binnen het psalmboek:

1. Psalm 3 t/m 41
2. Psalm 42 t/m 72
3. Psalm 73 t/m 89
4. Psalm 90 t/m 106
5. Psalm 107 t/m 145

In deze vijf boeken hebben alle hiervoor beschreven emoties hun plaats. Dat wil niet zeggen dat er geen richting wordt gegeven aan deze emoties. Die richting is er wel degelijk, namelijk de lof tot God. Elk boek sluit af met een lofprijzing:

1. Psalm 41: 14
2. Psalm 72: 18-19
3. Psalm 89: 53
4. Psalm 106: 48
5. Psalm 145 helemaal

De vijf psalmen aan het einde van het psalmboek (psalm 146-150) vormen een grootse finale van vijf Hallelujapsalmen waarin de lof op God nog eens per boek bekrachtigd wordt met een hele psalm.

Datering

Voor de meeste psalmen geldt dat het moeilijk vast te stellen is wanneer ze zijn geschreven. Het boek heeft zijn huidige vorm vermoedelijk pas gekregen tussen 200 en 150 v.Chr. De oudste psalmen zijn waarschijnlijk tussen 1000 en 586 v.Chr. geschreven voor gebruik in de tempel van Salomo, maar een groot aantal dateert uit de tijd van de tweede tempel (na 515 v.Chr.). Een enkele keer is een globale datering uit de inhoud van een lied af te leiden, zoals bij de psalmen die terugblikken op historische gebeurtenissen als de Babylonische ballingschap, die duurde van 586 tot 539 v.Chr.

Schrijvers

Van alle psalmen wordt bijna de helft (73) toegeschreven aan David. Een deel van de psalmen (bijvoorbeeld 3–9, 11–32) begint met de aanduiding dat ze door David geschreven zijn. Deze opschriften verwijzen naar gebeurtenissen uit Davids leven. Andere psalmen dragen niet Davids naam in het opschrift, maar worden op andere plekken in de Bijbel wel aan David toegeschreven (bv psalm 2 in Handelingen 4:25 of de psalmen 96 en 105 in 1 Kronieken 16). Vanwege de vele psalmen die David schreef wordt hij wel 'de liefelijke psalmist van Israël' genoemd. Sommige andere psalmen (50, 73–83) worden volgens het opschrift toegeschreven aan Asaf, ten tijde van Salomo één van de koorleiders in de tempel te Jeruzalem. Ook noemt het boek psalmen een aantal nakomelingen van Asaf bij naam. Deze psalmen (12) kwamen uiteindelijk allemaal op naam van Asaf zelf. Hiervan zijn er waarschijnlijk 7 door Asaf zelf geschreven en 5 door zijn nakomelingen.

De zonen van Korach (Numeri 16) schreven ook psalmen (11). Deze nakomelingen werden aangesteld als wachters van de legerplaats van de Levieten en als bewakers van de heilige tent die door David op de berg Sion was opgericht. Zij hadden de leiding bij de zang in de tempeldienst (1Kron. 6:22-27). Eén van deze 11 psalmen wordt toegeschreven aan Heman, één van Davids drie voornaamste muzikleiders. Heman was een Korachiet en zijn zonen werden koorleiders over veertien van de vierentwintig orden van tempelzangers. De Korachieten vormden een familie van zangers.

Overige schrijvers zijn Salomo (2 psalmen), Mozes (1 psalm) en Ethan (1 psalm). Van 50 psalmen is onbekend wie de schrijver is geweest.

Berijming

Geneefse psalmen

Met de invoering van de reformatie in 1536 in Genève werd de mis tot een woorddienst, waarin geen plaats was voor zang en muziek. In de *Ordonnances ecclésiastiques* uit 1537 schrijven de predikanten van Genève: "Onze huidige gebeden in de eredienst werken zo koud dat het een schande is. De Psalmen Davids zouden ons kunnen aanzetten onze harten tot God te verheffen ... zij zouden ons ertoe kunnen bewegen de roem van Zijn naam door onze lofzang te verhogen." In 1539 gaf Calvijn een eerste psalmbundel uit met 22 psalmen en gezangen. Later volgden meer berijmingen.

Nederlandse vertaling

Na het verschijnen van de Geneefse psalmen beginnen verschillende dichters en geestelijken met het maken van Nederlandse berijmingen op de Geneefse melodieën. In 1566 verschenen de berijmde psalmen van Petrus Datheen ('Psalmen Davids en andere Lofsangen, uyt den francoyschen Dichte in Nederlandschen overgezet door Petrum Dathenum'). Deze psalmen werden reeds bij de grote hagepreek van 23 juli 1566 bij Gent gezongen en hebben sindsdien een snel groeiende populariteit verworven.

In de 18^e eeuw groeide de weerstand tegen de psalmen van Datheen. In 1773 werd een nieuwe berijming ingevoerd. Inmiddels was de gewoonte ingeslopen de psalmen uiterst langzaam op noten van gelijke lengte te zingen. In sommige streken werden hierop bovendien geïmproviseerde versieringen gezongen, *draaiommetjes* genoemd. Jos van Yperen beschrijft dit in 1778 als de gewoonte de psalmen 'in den mond te draaien, te kauwen en door ettelijke verlagingen en verheffingen tusschen de tanden en 't gehemelte slangsgewijze henen te slingeren en te dwarrelen'. Met de nieuwe berijmingen wilde men tevens deze gewoonte aanpakken.

De psalmen werden ook na 1773 op gelijkklange noten gezongen. Hierin kwam pas in 1938 verandering met de invoering van *Psalmen- en Gezangenbundel* van de Nederlands Hervormde Kerk. Nu ontstond echter ook de behoefte aan nieuwe berijmingen omdat de berijmingen uit 1773 geen rekening hielden met de ritmiek van de Geneefse psalmen. In 1968 kwam een nieuwe berijming. Deze vertaling maakt deel uit van het *Liedboek voor de Kerken* dat 1973 is uitgegeven en in vrijwel alle protestantse kerken in Nederland gebruikt wordt. Nieuwere vertalingen verschenen in het Gereformeerd Kerkboek (1986, 2006).

Literatuur in de Psalmen

Het bijbelboek Psalmen is een bundel gedichten. De poëzie in dit boek is vaak van hoog niveau.

In de Nederlandse poëzie wordt veel gebruik gemaakt van rijm. De Hebreeuwse poëzie kent dit nauwelijks. De psalmen hebben wel een bepaald ritme/ cadans (ook wel metrum genoemd). Helaas valt dit ritme door vertaling weg.

Een veel voorkomende dichtvorm in de Psalmen is het parallellisme. Dat houdt in dat twee opeenvolgende versregels naar vorm of naar inhoud met elkaar overeenkomen. Dat kan op verschillende manieren:

- Synoniem parallellisme: De tweede regel betekent vrijwel hetzelfde als de eerste regel, alleen is het in andere woorden geformuleerd.

Voorbeeld: Psalm 51: 5

*'Ik ken mijn wandaden,
ik ben mij steeds van mijn zonden bewust'*

- Antithetisch parallellisme: De tweede regel vult de eerste regel aan, doordat de keerzijde benoemd wordt.

Voorbeeld: Psalm 1: 6

*De Heer beschermt / de weg van de rechtvaardigen
De weg van de wettelozen / loopt dood.*

- Twee regels kunnen elkaar ook aanvullen doordat de tweede regel de eerste regel verder uitwerkt.

Voorbeeld Psalm 51:21

*Dan zult u de juiste offers aanvaarden,
Offers in hun geheel verbrand*

Het chiasme is een variatie op het parallellisme. Bij deze stijlform lopen de zinsdelen die op elkaar lijken niet parallel, maar kruislings. (Chi is de Griekse letter X)

Voorbeeld: Psalm 90:17b

*Bevestig / het werk van onze handen,
Het werk van onze handen/ bevestig dat.*

De parallellen zijn in vertalingen nog goed zichtbaar.

De Hebreeuwse poëzie kenmerkt zich, naast het parallellisme, door het gebruik van sterke beeldspraak. Metaforen komen veel voor in de Psalmen. Mensen worden bijvoorbeeld vergeleken met gras, de hemel

met een tent. God wordt vol ontzag vergeleken met een toren, een schuilplaats, een schild, etc.

Een andere dichtvorm is het alfabetisch gedicht (acrostichon). Daarin begint de eerste regel met de eerste letter van het alfabet, de tweede regel met de tweede letter, enz. Bij Psalm 119 beginnen de eerste 8 verzen allemaal met de eerste letter van het alfabet, vers 9- 16 met de tweede letter, enz. In de Statenvertaling staat de Hebreeuwse letter erbij vermeld.

Het refrein als stijlfiguur komt in een aantal psalmen voor, denk bijvoorbeeld aan het in Psalm 118 steeds terugkerende 'Eeuwig duurt zijn trouw'.

Lees de Psalmen eens met dit in gedachten, let op de parallellen, metaforen, en andere stijlfiguren, en ontdek de literaire kant van de Psalmen. Stijl en inhoud, zijn overduidelijk uit op het grootmaken van God!

Studie 1

Verlangen

Als bijbelstudiecommissie hebben we ervoor gekozen om dit trimester te beginnen met psalm 84. Een psalm die spreekt van intens verlangen naar God. In de voorstudie lezen we eerst een aantal gedeelten over de oudtestamentische eredienst. Hoe werd daar het muzikale gedeelte ingevuld? Dit als introductie op dit psalmen-boekje maar ook als bewustwording. Wat doen wij als christenen met de muzikale mogelijkheden die we van God krijgen?

Vervolgens willen we in de hoofdstudie psalm 84 goed gaan bekijken en gaan toepassen op onszelf. Verlang jij naar God, op welke momenten, waar verlang je dan precies naar? Verlangen naar... lijkt soms een vaag en ongrijpbaar gevoel. We hopen dat jullie door middel van psalm 84 iets meer grip op dit verlangen krijgen en hier samen als kring handen en voeten aan kunnen geven.

Voorstudie

Muziek in de eredienst

De psalmen stammen uit een heel andere tijd en cultuur dan die waar wij nu in leven. Daarom is het goed om je aan het begin van dit bijbelstudie-trimester in te lezen in de Israëlitische gebruiken rondom de psalmen. In het eerste boek van de Kronieken kunnen we lezen hoe de zang in de erediensten van de Israëlieten in die tijd geregeld werd.

Lees voor jezelf: 1 Kronieken 16

1 Kronieken 23: 1- 6 en 28-32

1 Kronieken 25: 1 - 8

De Israëlieten hadden nog geen mooie psalmboeken zoals wij die nu kennen. Waarschijnlijk verliepen de erediensten zo dat de dienstdoende zangers de melodieën voorzongen en dat het volk steeds instemde met een refrein zoals 'halleluja', 'amen' of 'prijs de Heer!'. Hierbij werden enorm veel instrumenten gebruikt en alles volgens de strakke ordening die David eraan gegeven had. De zorgvuldigheid waarmee hij de lofprijzing aan God regelt leert ons dat het muzikale gedeelte van de eredienst een belangrijk gedeelte is! Daar mag je werk van maken want God is de Heilige die op Israëls lofzangen troont! (Psalm 22:4, een psalm van David)

1. Welke overeenkomsten en verschillen zie je tussen toen en nu?

2. Wat leer jij over de plaats van muziek in de eredienst bij het lezen van deze gedeelten?
3. Wat kunnen wij in onze moderne kerken van Davids ordening leren?

Hoofdstudie   **Verlangen naar God**

Psalm 84 is een pelgrimslied. Een lied dat gemaakt is om onderweg te zingen. De pelgrim verlangt hevig naar Gods aanwezigheid. Hij schreeuwt het uit: 'Van verlangen *smacht* mijn ziel naar de voorhoven van de Heer. Mijn hart en mijn lijf roepen om de levende God.' De pelgrim wil niets liever dan bij God zijn en Hem loven in Zijn tempel. Daarom gaat hij al zingend op weg. En wij gaan met hem mee!

Opmerking: In vers 7 wordt gesproken over een 'dal van dorheid'. Waarschijnlijk wordt hier het dal van Baca (dal van geweent) mee bedoeld. Een plek van droogte en gevaar maar je moest er wel doorheen om in Jeruzalem te komen. Maar ook deze duistere plaats verandert in een plaats van zegening door het geloof en de hoop die in de pelgrim leeft. In elke stap geeft God de kracht om door te gaan en in Zijn heiligdom aan te komen.

Lezen: Psalm 84

Tekstvragen

1. "*hoe lieflijk is uw woning*" (vers 2). Lieflijk is voor ons niet meer echt een herkenbaar woord. Welk woord zou je hiervoor in de plaats kunnen zetten? Vergelijk hierin ook verschillende vertalingen met elkaar.
2. Wat wordt er in deze psalm bedoeld met 'het huis van God'?
3. Psalm 84 is geschreven door de Korachieten evenals Psalm 42. Lees deze psalm ook met elkaar. Welke overeenkomsten en verschillen zie je?
4. De pelgrim van psalm 84 heeft een persoonlijke relatie met God. Waarom spreekt hij Hem dan aan met een onpersoonlijke titel als 'Heer van de hemelse machten'?
5. Wat wil de psalmist zeggen/vragen met vers 4?
6. Wat wordt er bedoeld met de woorden 'met in hun hart de wegen naar U'?

7. Lees bij vers 8 Ezechiël 47: 1- 12. Zie je een verband tussen deze twee gedeelten?
8. In vers 9 is de pelgrim in de tempel aangekomen. Hij stelt zich voor God en bidt eerst voor 'de gezalfde'. Wie wordt hier mee bedoeld?
9. Deze psalm is toegeschreven aan de Korachieten, mensen die dag en nacht in de tempel waren en God daar vereerden. Wat valt je – na deze informatie – op aan vers 11? (Zie ook de informatie onder 'opmerkingen')
10. "Want God, de Heer, is een zon en een schild." Dit is de enige keer in de Bijbel dat God met de zon wordt vergeleken. Welke kenmerken van de zon zie jij terug in God?

Toepassingsvragen

11. Deze psalm bezingt een loflied op het huis van God. Kunnen we dat voor deze tijd doortrekken naar de kerk? Of moeten we 'het huis van God' algemener opvatten: de plek waar God is?
12. In deze psalm en in het hele psalmenboek wordt God met verschillende titels aangesproken. Vaak is dat afhankelijk van de situatie waarin de psalmist verkeert. Met welke titels spreek jij God aan en waarom juist die titels? In hoeverre zijn die titels afhankelijk van je eigen stemming?
13. Vol verlangen gaat de psalmdichter op weg naar de tempel. Hij kan niet wachten tot hij er is! Met welke verwachtingen ga jij zondags naar de kerk?
14. Hoe zoek jij in je dagelijks leven Gods aanwezigheid?
15. De schrijver ziet het als een voorrecht om God constant te mogen loven. Hoe ervaar jij het zingen voor God?
16. Is er bij jou een verlangen naar God? Kun je onder woorden brengen waar je dan precies naar verlangt?
17. Wat doe je met dit verlangen? Hoe kan psalm 84 hierin een hulpmiddel zijn?

Memorisatietekst: Psalm 84:11a

"Beter één dag in uw voorhoven dan duizend dagen daarbuiten"

Opmerkingen:

De Korachieten waren de afstammelingen van Korach. Hun voorvader werd vanwege een opstand ter dood gebracht door God zelf. Maar God spaarde genadig het leven van zijn kinderen (Num 26:11). Korach kwam uit de stam van Levi, vandaar dat zijn nakomelingen later in de tempel mochten dienen. Deze nakomelingen werden aangesteld als wachters van de legerplaats van de Levieten en als bewakers van de heilige tent die door David op de berg Sion was opgericht (1Kron. 9:17-19; Neh. 11:19). Verder hadden ze de leiding bij de zang in de tempeldienst (1Kron. 6:22-27). Heman, de 'ziener' van koning Davd, was een Korachiet en zijn zonen werden koorleiders (opperzangmeesters) over de tempelzangers (1Kron. 25:4-31, zie verder 2Kron. 20:19; 29:14).

De lijn van de Korachieten wordt bestempeld door Gods genade aan hun voorvader betoond. Het feit dat juist deze mensen elke dag in Gods huis mochten verkeren was voor Israël een blijvend teken van Gods genade.

Tips voor de bijbelstudieleider:

- Naast psalm 84 zijn er ook andere psalmen die het verblijven in Gods tempel bezingen. Misschien kun je gedurende de kringavond deze psalmen (of gedeelten daaruit) samen lezen of zingen.
- Psalm 5:8, Psalm 27: 4, Psalm 42: 2&3, Psalm 43: 3-5
- De tekstvragen 3 en 7 zijn vragen die je kunt overslaan. Dat doet niet af aan de verdere bijbelstudie, ze zijn bedoeld voor wat dieper spitten in de Bijbel maar dat kost tijd. De keuze hiervoor ligt bij de studieleider.
- Verlangen naar... lijkt soms een vaag gevoel. Probeer dus concreet te worden (bijvoorbeeld bij vraag 17). Blijf niet hangen in een vaag gesprek maar bevraag je kringleden. Hoezo verlangen, waarom, waar komt dat vandaan? Door dieper door te vragen kom je samen op een scherper beeld en gaat de psalm meer voor je spreken.
- Zing met elkaar een aantal verzen van psalm 84. (Zorg dus dat er een aantal psalmboeken/kopietjes aanwezig zijn). Of zoek een mooi lied dat op psalm 84 gebaseerd is. Deze psalm is in de versie van Psalmen voor Nu ook geweldig!

Literatuur:

- Kwakkel, G. & Vuijk, B; *Gods liedboek voor zijn volk*, over het lezen en zingen van de Psalmen. De Vuurbaak Barneveld, 1988.
- <http://www.bijbelarchief.nl/default.asp?id=371>

Studie 2

Lof zij de Heer

Het boek Psalmen staat vol met gebeden en lofliederen. De psalmdichters hebben in hun psalmen geprobeerd uiting te geven aan hun gevoelens, gedachten en twijfels. Ze vormen als het ware een neerslag van hun relatie met God. Regelmatig roepen ze zichzelf op om God te prijzen! 'Loof de Heer, mijn ziel. De Heer wil ik loven, zolang ik leef, mijn God bezingen zolang ik besta...' zingt psalm 146 en psalm 147 voegt hier aan toe dat het goed en heerlijk is om God te prijzen!

Ook wij worden opgeroepen om God te loven, om in te stemmen met de lof van de psalmisten. God is onze Schepper, Verlosser, Hij heeft ons hartstochtelijk lief. Voor Hem is er dan ook niets mooier dan dat we Zijn liefde beantwoorden en Hem laten weten Wie Hij voor ons is! Dit alles mogen we nu op aarde al doen, met het vooruitzicht dat ooit elke knie zal buigen en elke tong zal belijden dat Jezus Heer is!

Deze kringavond willen we ruim de tijd nemen om God te aanbidden. Het is soms best lastig om woorden te vinden, waarmee we God kunnen prijzen. De psalmen kunnen ons hierbij helpen: ze staan vol met mooie beelden, goede woorden en bespiegelingen over de goedheid van God. Door psalmen te lezen en ze misschien zelfs wel tot je eigen gebed te maken, ga je als het ware met de dichters mee naar de troon van God om Hem daar te geven wat Hem toekomt:

'Lof, majesteit en wijsheid, dank en eer en macht en kracht komen onze God toe, tot in eeuwigheid! Amen.' (Openbaring 7:12)

De psalmen kunnen je op verschillende manieren helpen:

- Je kunt een psalm hardop lezen, waarbij je het gebed van de psalmdichter tot jouw gebed maakt. Je kunt daarbij misschien 'aanvullingen' geven of in plaats van indirect over God te spreken, je rechtstreeks tot Hem te richten door in plaats van 'Hij' 'U' te zeggen.
- Je kunt psalmen of op psalmen geïnspireerde liederen zingen.
- Je kunt luisteren naar Psalmen voor Nu of andere bewerkingen van de psalmen.

De studie zelf bestaat uit een voorstudie en een hoofdstudie. De voorstudie is bedoeld als opstapje naar de kringavond. Het lezen van de psalmen kan je al bepalen bij Wie God is, ook voor jou persoonlijk! De hoofdstudie is een mogelijke opzet voor de invulling van de kringavond. Voel je als kring vrij om deze opzet naar eigen inzicht aan te passen!

Voorstudie   **'Juich God toe met jubelzang!'**

Deze voorstudie is eigenlijk geen echte voorstudie. Je hoeft niet van alles na te zoeken of op zoek te gaan naar context en verklaring. Je mag psalmen lezen, nadenken over de soms grote woorden die geschreven worden en met behulp van die psalmen jouw lof aan God verwoorden. Lees de psalmen aandachtig door en kruip daarbij als het ware in de huid van de dichter. Waarom schrijft hij wat hij schrijft? Op welke manier geven zijn woorden uiting aan zijn relatie met God? Laten de psalmen je inspireren om ook zelf woorden te vinden voor wat er in je hart leeft!

Lezen: Psalm 19
              Psalm 29
              Psalm 47
              Psalm 95
              Psalm 111
              Psalm 117

1. Met welke woorden en beelden geven de psalmdichters uiting aan hun relatie met God?
2. In hoeverre herken je je eigen relatie met God in deze psalmen? Waarin zou jij de psalmdichters willen/kunnen aanvullen?
3. Zoek een psalm die jou erg aanspreekt en bedenk ook waarom juist deze psalm jou zo aanspreekt.

Hoofdstudie   **'Laten wij jubelen voor de Heer...'**

De psalmen vormen een prachtige 'neerslag' van de relatie die God met Zijn Volk heeft. Ze zijn geschreven door verschillende mensen, in verschillende tijden en verschillende situaties. Toch zijn het meer dan persoonlijke brieven aan God, die slechts voor die persoon in die situatie van toepassing zijn! In synagogen en kerken hebben ze een vaste plaats gekregen. We mogen de aloude woorden gebruiken om God te eren.

Hoewel de tijden en situaties misschien drastisch veranderd zijn, is God nog steeds Dezelfde God! Juist die oude woorden kunnen ons helpen om duidelijker te zien dat God dezelfde was, is en zal zijn: 'Ik ben'.

Deze kringavond mag je als kring tijd nemen om met behulp van oude woorden te komen tot woorden die God de eer geven. Je mag als kring samen naar Gods Troon gaan en Hem vertellen wie Hij voor jullie is. Bedenk dat het er niet om gaat welke woorden je gebruikt, maar dat de woorden die je spreekt uit je hart komen. *God verwacht niet van je dat je in mooie volzinnen kunt verwoorden Wie Hij voor je is. Hij verlangt ernaar dat je Hem vertelt wat er in je hart leeft!*

Mogelijke opzet:

- 1 Laat elk kringlid (een gedeelte van) een voor hem of haar aansprekende psalm voorlezen. Praat met elkaar over wat deze psalm over God zegt en waarom juist deze psalm aansprekend is.
- 2 Neem de tijd om te zingen en kies daarbij liederen uit die God de lof brengen.
- 3 Laat het zingen over gaan in bidden en prijs God in je eigen woorden of neem de psalmen er weer bij, zodat je met de woorden van de psalmdichter God kunt loven.
- 4 Schrijf allemaal een eigen lofpsalm, waarbij je eventueel een al bestaande psalm als richtsnoer kunt nemen. Misschien is het handig om daarbij eerst voor jezelf met steekwoorden op te schrijven waarom je God wilt prijzen, zodat deze woorden als rode draad voor je psalm kunnen fungeren.
- 5 Lees elkaar je eigen psalm voor en voorzie deze (indien nodig) van uitleg.
- 6 Sluit af met het zingen van een aantal liederen.

Memorisatietekst: Psalm 95:1-2

*'Kom, laten wij jubelen voor de Heer,
Juichen voor onze Rots, onze Redding.
Laten wij Hem naderen met een loflied,
Hem toejuichen met gezang.'*

Tips voor de bijbelstudieleider:

- Deze bijbelstudie is qua opzet anders dan anders. Bedenk voor jezelf op welke manier je de avond in wilt delen. Gebruik de hierboven beschreven opzet daarbij als hulpmiddel en houd goed in het oog wat bij je kring past.
- Wellicht is het mooi zingen en bidden af te wisselen. Zorg voor goede samenwerking met de gitarist of laat de gitarist het zanggedeelte leiden, zodat dit alles vloeiend in elkaar overloopt.
- Als je kring geen zingkring is, zou je ook cd's mee kunnen nemen om zo jullie aanbidding te ondersteunen. Zing met de cd's mee of luister bijvoorbeeld naar de teksten van Psalmen voor Nu en laat die op je in werken en je inspireren in je gebed.
- Probeer er voor te zorgen dat je kringleden niet in algemeenheden blijven hangen, maar daag hen uit om te verwoorden Wie God voor hen persoonlijk is! Waarom en waarin is God goed voor hen?
- Het gaat er niet om dat je een vloeiend verlopende avond hebt of dat je zoveel mogelijk psalmen en woorden gebruikt om God te eren. Het gaat er om dat Hij de eer krijgt die Hem toekomt en dat je als kring samen naar Zijn Troon gaat om Hem die eer te geven! Houd dus niet te krampachtig vast aan wat je hebt voorbereid, maar laat Gods Geest jullie aanbidding leiden.
- Bid ook om Zijn leiding voor je aan de avond begint!

Studie 3

Schuld

'Create in me a clean heart'.

Een bekende zin uit een opwekkingslied. David heeft dit gebeden nadat hij beseftte dat hij had gezondigd. Wij mogen net zo met onze gebrokenheid bij God komen en vragen of Hij ons wil vernieuwen. De hoofdstudie gaat over psalm 51; een gebed rechtstreeks uit Davids hart. Voor het goed begrijpen van de psalm is het van belang te weten in welke situatie David deze psalm heeft geschreven, daarom zal de voorstudie daarover gaan. Daarna zullen wij in psalm 51 (de hoofdstudie) zien hoe hij na alles wat hij heeft gedaan weer naar God toe gaat.

Voorstudie   ***David en Batseba***

Het verhaal van David en Batseba is een bekend verhaal. Probeer dit verhaal te lezen alsof je het voor het eerst leest. Bedenk dat David koning is en een man naar Gods hart. David wist wel beter, toch werkt hij zichzelf behoorlijk in de problemen.

Lezen: 2 Samuel 11 en 12: 1-25.

Let bij het lezen op de beslissingen die David neemt en waarom hij ze neemt. Noteer wat je opvalt in dit verhaal.

Hoofdstudie   ***'Create in me a clean heart'***

In de voorstudie hebben we gelezen hoe David steeds beslissingen nam die slecht waren in Gods ogen. Pas nadat Natan het hem vertelde, beseftte David hoe erg hij had gezondigd. Vanuit dit schuldbesef heeft hij psalm 51 geschreven. Het is ook echt een gedicht, in vers 1 tot 15 is bijvoorbeeld een duidelijke dichtvorm te ontdekken; het parallelisme (zie bijlage)

Deze psalm is een gebed vanuit gebrokenheid. Een gebed dat wij, in onze situatie en met onze zwakheden jaren later met David mee mogen bidden.

Lezen: Psalm 51

Tekstvragen:

1. Bespreek met elkaar wat je is opgevallen in 2 Samuel 11 en 12.
2. David schreef deze psalm vanuit de situatie die beschreven is in 2 Samuel 11 en 12. Waarin zie je terug dat deze psalm voortkomt uit het verhaal?
3. Op welke manier vult de psalm het verhaal aan?
4. Waarom zegt David dat hij alleen tegen God gezondigd heeft?
5. In vers 9 gaat het over reiniging met majoraantak(=hysop) Wat is de functie van majoraantak? Zie Ex. 12: 22, Numeri 19:18 en Johannes 19: 29
6. David vraagt of God de Heilige Geest niet van hem weg wil nemen. In hoeverre was de Heilige Geest al in mensen aanwezig in de tijd van het Oude Testament, en op welke manier? (zie Genesis 41:38, Numeri 11:17,25, Deuteronomium 34:9, Richters 3:10; 6:34, 1 Samuël 10:6; 11:6)
7. Wat is het verschil tussen het werk van de Heilige Geest in het OT en in het NT?
8. Wat houdt een gebroken geest in?
9. In vers 18 zegt David dat God geen behagen scheidt in brandoffers, terwijl David in vers 21 vertelt over een tijd waarin God offers zal aanvaarden, hoe zit dit?
10. David vraagt in de psalm om vergeving en God vergeeft hem. Waarom moet zijn kind WEL sterven? (2 Samuël 12)

Toepassing:

11. Hoe erg vind je het dat je zondigt?
12. Hoe ga je om met Gods genade als jij wéér met je zonden bij God komt?
13. David probeert eerst de zaak in de doofpot te stoppen. Hij regelt de zaken aan de buitenkant goed. Herken je de neiging ervoor te zorgen dat niemand ziet dat je fout zit?
14. David heeft niet alleen spijt uit angst voor straf, maar ook omdat Gods goede naam hiermee beschadigd is. Om welke reden heb jij spijt van je zonden?
15. In de tekst is een tweedeling te ontdekken. David belijdt eerst zijn schuld. Daarna vraagt hij om een zuiver hart en een vernieuwde geest. Op welke manier vraag jij bewust om vernieuwing nadat je vergeving van je zonden hebt gevraagd?

16. Lees Jak 5: 16. Wat is de meerwaarde van het belijden van zonden aan anderen?
17. In de psalm zien we de rol van de Heilige Geest. Welke rol heeft de Heilige Geest in jouw omgang met zonde?
18. Welke rol kan psalm 51 spelen bij het belijden van je zonden?

Memorisatietekst: Psalm 51: 19

'Het offer voor God is een gebroken geest; een gebroken en verbrijzeld hart zult u, God, niet verachten.'

Tips voor de bijbelstudieleider:

- Over onze zonden praten is niet iets wat we makkelijk doen. Bedenk dat deze studie daarom spannend kan zijn. Probeer wel te voorkomen dat 'discussie' jullie er niet van afhoudt om concreet te worden. Over zonden in het 'algemeen' spreken komt minder dichtbij dan open zijn over zonden waar we persoonlijk last van hebben.
- Er zijn veel liederen gebaseerd op psalm 51. Het is een idee om tijdens het zingen al heel bewust de tijd te nemen voor gebed.
- Het is goed om voor elkaar te bidden om verandering en kracht bij het strijden tegen de zonden. Schat in wat bij jullie kring past. Je kunt bijvoorbeeld in tweetallen uiteen gaan, om te delen welke zonden dwarszitten en daarna voor elkaar te bidden.

Studie 4

Mijn God, waarom hebt Gij mij verlaten?

Aan het kruis schreeuwde Jezus het uit: "Mijn God, mijn God, waarom hebt Gij mij verlaten?" Voor de omstanders waren dit bekende woorden omdat ze de eerste twee regels van Psalm 22 vormen. Een psalm waarin David het uitschreeuwt om redding uit zijn benarde situatie. Behalve de twee eerste regels, zijn er ook in de rest van de psalm frasen te vinden die doen denken aan de kruisiging. Het is dan ook niet verwonderlijk dat Psalm 22 het meest geciteerd wordt in het Nieuwe Testament en dat alle evangelisten gedeelten uit Psalm 22 aanhalen.

Psalm 22 is vanuit verschillende gezichtspunten te lezen:

- als psalm van David, de schrijver van deze psalm
- als psalm van Jezus aan het kruis, zoals de psalm sinds de eerste gemeenten genoemd wordt
- 'met een Joodse bril'. In de synagoge wordt deze psalm gelezen op de dag van het Poerimfeest. Op die dag vastte Esther met haar hele volk om God te bidden om redding uit hun benaderde situatie.

In de voorstudie willen we vooral kijken vanuit het gezichtspunt van Jezus. We leggen de kruisiging naast psalm 22 om te kijken welke parallellen we kunnen vinden. Ook lezen we psalm 20-23, omdat psalm 22 een bijzondere positie lijkt in te nemen tussen de omringende psalmen. In de hoofdstudie wordt teruggeblikt op deze voorstudie en lezen we de psalm nog eens goed door, waarbij we (vooral) kijken vanuit het perspectief van David.

Voorstudie   Kruiswoorden

Psalm 22 wordt door alle evangelisten aangehaald en een aantal van Jezus kruiswoorden zijn rechtstreeks afkomstig uit Psalm 22. Hoewel psalm 22 véél eerder geschreven is dan het Nieuwe Testament, blijkt deze psalm ten tijde van Jezus en de eerste gemeente heel levend en toepasselijk. Dit roept een interessante vraag op: Is psalm 22 profetisch voor de situatie van Jezus of waren de situatie van Jezus en de situatie van David vergelijkbaar? In deze voorstudie zullen we proberen daar een antwoord op te vinden door de nieuwtestamentische gedeelten te leggen naast Psalm 22.

Lezen: Mattheüs 27:27-56
Johannes 19:23-30
Psalm 20, 21, 22 en 23

1. Lees psalm 20-23 en vat elke psalm kort samen. Welke plaats neemt psalm 22 tussen de omringende psalmen in?
2. Welke parallellen kun je trekken tussen Psalm 22 en Mattheüs 27 en Johannes 19?
3. Wat denk je dat de relatie is tussen psalm 22 en de gedeelten uit Mattheüs en Johannes?

Hoofdstudie Hij is een God van daden!

In zijn nood roept David tot God. Het klinkt bijna verwijtend: 'Waarom hebt Gij mij verlaten?' David roept en bidt, maar krijgt geen antwoord. Voor veel mensen is dit een herkenbare situatie. Je vraagt God om hulp in een moeilijke situatie, maar in plaats van hulp te bieden lijkt Hij alleen maar ver weg. Samen met David gaan we op zoek naar de achtergrond van deze schijnbare verlatenheid... Verlaat God mensen of is Hij een God van daden, die nooit laat varen wat Zijn Hand begon?

Lezen: Psalm 22

Tekstvragen

1. Print de psalm voor iedereen uit en lees de psalm aandachtig door. Markeer parallellismen in de psalm, herhaalde woorden en probeer de structuur van de tekst duidelijk te krijgen. Bespreek met elkaar wat je opvalt.
2. In wat voor situatie zou David deze psalm geschreven hebben? Is er een verhaal in de Bijbel waaraan je deze psalm zou kunnen koppelen?
3. In de 'klaagzang' van het eerste gedeelte van de psalm zijn de verzen 5-6 en 10-11 opvallend. Waarom zouden deze verzen er tussen staan?
4. Wat wordt er bedoeld met 'Ik ben een worm en geen man'? (zie evt. Job 25: 1-6)
5. In de tekst wordt gesproken van stieren, buffels, leeuwen en honden. Waarvoor staan deze verschillende diersoorten symbool?

6. In de psalm zit een duidelijk keerpunt. Wat is dit keerpunt en welke invloed heeft het op David, zijn volk en de rest van de mensheid?
7. Wie worden bedoeld met de mensen die leven in overvloed en de mensen die in het graf zijn neergedaald?
8. Deze psalm wordt ook vaak gezien als de Psalm van Jezus aan het kruis. Lees de psalm nog eens door en bekijk in welke regels je (verwijzingen naar) het lijden van Jezus terug ziet. Gebruik hierbij je aantekeningen van de voorstudie.
9. In de psalm wordt gesproken van verlaten worden door God. In hoeverre verschilt de verlatenheid van David van de verlatenheid van Jezus?

Toepassingsvragen

10. In het vers 'Mijn God, mijn God, waarom hebt Gij mij verlaten?' is sprake van een bepaalde spanning. Er wordt gesproken over 'mijn God' aan de ene kant en 'verlaten zijn' aan de andere kant. In hoeverre herken je die spanning in je eigen leven?
11. Soms is het moeilijk om Gods aanwezigheid in je leven op te merken. Hoe kan dit? Wat kun je hier aan doen en is dit te voorkomen?
12. Lees Hebrëeën 4:14-16. Op welke manier verandert het besef, dat Jezus meer geleden heeft dan ieder ander mens, jouw manier van omgang met lijden/verlatenheid?
13. In de Psalm zien we dat David terugkijkt naar wat God in zijn leven en het leven van Zijn volk heeft gedaan, hieruit put hij ook de hoop op verhoring. Waarop kun jij terugkijken als het gaat om het werk dat God in je leven heeft gedaan?
14. De gebeden van sommige mensen lijken aan de 'lopende band' verhoord te worden, terwijl anderen bijna nooit merken dat hun gebed verhoord is. Hoe kan dit?
15. Hoe ga je om met gebeden die onverhoord (lijken te) blijven?
16. In de Psalm zien we ook dat gebedsverhoring ervoor zorgt dat David God gaat loven en iedereen oproept om met hem in te stemmen. Hoe verandert jouw leven (en het leven van de mensen om je heen) door verhoring van je gebed?
17. Neem de tijd om voor elkaar te bidden. Bid dat we juist op momenten dat God ver weg lijkt, naar Hem toe gaan om Hem te zoeken en vrijmoedig Zijn Aanwezigheid in ons leven te vragen!

Memorisatietekst: Psalm 22:25

*'Hij veracht de zwakke niet, verafschuwt niet wie wordt vernederd,
Hij wendt Zijn blik niet van hem af, maar hoort zijn hulpgeroep.'*

Tips voor de bijbelstudieleider:

- Moedig je kringleden aan de voorstudie te doen. Als iedereen zelf al gezocht heeft naar parallellen tussen Psalm 22 en de kruisiging, blijft er meer tijd over om te praten over de toepassing.
- In de Psalm zitten twee thema's: verlatenheid en gebedsverhoring. Schat in waaraan jouw kring de meeste behoefte heeft en ruim voor dat thema de meeste tijd in.
- Gebedsverhoring is voor sommige mensen een lastig onderwerp, omdat ze het idee hebben dat God hun gebeden niet verhoord. Wees hier op voorbereid en zoek eventueel extra informatie over gebed, zodat je goed beslagen ten ijs komt en hen ook verder kunt helpen!
- Wellicht is het verleidelijk om de psalm vooral te lezen als psalm van Jezus aan het kruis. Stap niet in de valkuil het daarbij te laten, maar probeer je ook in te leven in de situatie van David en de psalm vanuit zijn oogpunt te lezen.

Studie 5

Uw wet verheugt mij

Vreugde vinden in Gods wet? Velen zullen dat niet meteen herkennen. Je hoeft maar aan je ongelovige buurman te vragen wat hij denkt van het christelijk geloof en vaak zul je horen dat hij vindt dat je niks mag. Ook veel christenen lijken niet altijd blij te zijn met Gods wet en zien dit meer als een beperking die Gods ons oplegt. Wanneer we echter psalm 119 lezen, zien we dat deze psalmdichter niets anders doet dan God danken en prijzen om Zijn wet. Hij vindt in niets meer vreugde dan in Gods wet. Hebben we hier te maken met een freak?

In deze studie zal Gods wet een belangrijke plaats innemen. In de voorstudies zullen we kijken naar Gods wet en naar het werk van Gods Geest. Vanuit deze studies willen we kijken naar psalm 119, om zo te kunnen begrijpen waarom deze psalmdichter zo laaiend enthousiast is over Gods wet.

Voorstudie 1 Gods wet

Psalm 119 is een grote lofpsalm op Gods Woord. De psalmdichter wil niets liever dan zich houden aan Gods wetten en vindt er grote vreugde in. Maar wat staat er in Gods wet en wat houdt die wet nu eigenlijk in?

Lezen: Exodus 20:1-17
Mattheüs 5:17-48

1. In hoeverre pas jij de tien geboden toe als richtsnoer in jouw dagelijks leven?
2. Onder Gods wetten vielen bijvoorbeeld ook de regels te vinden in Leviticus. Waarom houdt de gemiddelde christen zich tegenwoordig nog wel aan de tien geboden en niet aan de wet, terwijl ze deel uit maken van dezelfde wet?

Voorstudie 2 Gods Geest

Sinds de Heilige Geest in de mensen is gaan wonen, weten we ons geleid door de Heilige Geest. Het is nu niet meer de wet die zalig maakt, maar de Geest zegt Paulus. Om ons een beeld te vormen over hoe de Heilige Geest werkt lezen we een stuk uit de brief aan de Romeinen.

Lezen: Romeinen 7:7-25

1. In welke verhouding staan de wet en zonde tot elkaar?
2. In welke verhouding staan de wet en de Geest tot elkaar?

Hoofdstudie   Vreugde vinden in Gods wet

Psalm 119 is niet alleen de langste psalm, maar misschien ook wel de meest kunstrijke psalm. In veel Bijbels staat de psalm afgedrukt in blokjes van 8 verzen. Er zijn totaal 176 verzen, dus er zijn 22 blokjes. In de Statenvertaling staat boven ieder blokje een joodse letter afgedrukt. Het Hebreeuwse alfabet bestaat uit 22 letters. Ieder blokje heeft één letter en in ieder blokje begint (in de Hebreeuwse Bijbel) iedere regel met dezelfde letter. De verzen 1-8 beginnen alle regels met een *Alef* (A); de verzen 9-16 allemaal met een *Bet* (B), het derde blokje (17-24) met een *Y* (Gimel - C), enzovoort. De maker van de psalm is echt een woordkunstenaar geweest (waarschijnlijk David of Salomo).

Maar ook inhoudelijk is het een kunstwerk. Het gaat over één thema, maar het wordt op veel manieren bezongen. Het thema is dat God ons met zijn wet zo geweldig rijk maakt. Je leest dan ook heel vaak: hoe lief heb ik Uw wet, Uw aanwijzingen, Uw woorden, enzovoort. Kortom: de psalm wil ons oefenen in de liefde voor God en voor de Bijbel. De psalmist heeft eigenlijk maar één boodschap: Mensen, wees gek op Gods wet!

Het is goed om psalm 119 helemaal te lezen en zo te begrijpen waarom de psalmdichter zo blij is met Gods wetten. Lees op de kringavond met elkaar de hele psalm. Omdat dit natuurlijk niet de kortste psalm is zou je het lezen van de psalm kunnen afwisselen met het zingen van liederen. Ook zou je in plaats van alles te lezen ook bepaalde coupletten van psalm 119 kunnen zingen en zo de psalm al zingend en lezend doorgaan. Door de hele psalm te lezen zal je een stuk meer begrijpen van de vreugde die de psalmdichter heeft.

Lezen: Psalm 119

Tekstvragen:

1. Gebruik de volgende 4 tekstblokken (vs 17-24, 33-40, 105-112, 161-168) uit psalm 119 en vergelijk deze met elkaar. Wat valt je op aan de opbouw van elk blok? Probeer aan de hand van deze 4 blokken de verschillende, terugkerende thema's te ontdekken.
2. In elk vers staat een verwijzing naar Gods wet. Zoek in deze 4 blokken deze verwijzingen op.
3. In vers 17 noemt de psalmdichter zich een dienaar van God. In het verdere verloop doet hij dat vaker, of beschrijft hij zijn positie als zondanig. Wat zijn de taken van een dienaar ten opzichte van zijn heer en andersom?
4. De psalmist noemt zich een vreemdeling op deze aarde (vs 19-20). Op welke twee manieren is hij een vreemdeling?
5. Psalm 119 is de langste psalm in de Bijbel. Waarom zou deze psalm zo lang zijn terwijl er veel wordt herhaald?
6. Met de komst van Jezus is de wet vervuld. Wat betekent dit en moeten we deze psalm daarom anders lezen? Waarom (niet)?

Toepassingsvragen:

7. Psalm 119 is één grote lofzang op Gods wet. Herken jij het gevoel echte vreugde te scheppen in Gods wetten. Waarom (niet)?
8. We leven in een maatschappij waarin persoonlijke vrijheid heel belangrijk is. Ook in de kerken zie je dit steeds meer naar voren komen en worden regels steeds meer gezien als een beperking van de vrijheid die God ons geeft. Zie jij de wet van God als een beperking of een bevrijding? Waarom?
9. In hoeverre mogen kerken de wetten van God als regels opleggen aan hun gemeenteleden?
10. Wij zijn hier als vreemdeling op aarde gezet en proberen als vreemdeling te leven in deze samenleving. In hoeverre kun jij als christen, als vreemdeling op deze aarde, leven zonder Gods wet als leidraad te gebruiken?
11. Hoe kunnen we naar deze wereld, waarin individuele vrijheid steeds belangrijker wordt, uitstralen dat Gods wet goed en mooi is?

12. De psalmdichter wil niets liever dan zich houden aan Gods wetten. Veel christenen zeggen dat Gods Geest de wet overbodig maakt. Toch wordt in Romeinen 7 de wet gekoppeld aan Gods Geest. Hoe zie jij in je dagelijks leven dat de Geest je leidt naar Gods richtlijnen?

Memorisatietekst: Psalm 119:15-16

*"Uw regels wil ik overdenken,
het oog op uw paden gericht.
Ik verheug mij in uw wetten,
Uw woord zal ik niet vergeten"*

Tips voor de bijbelstudieleider

- Probeer met de kring samen echt de hele psalm te lezen en beperk je niet alleen tot de vier blokken van vraag 1.

Studie 6

Woede!

In de zesde studie van het boekje over de psalmen willen we gaan kijken naar een onderwerp dat je niet direct terug verwacht in de psalmen, namelijk woede. We zijn tegenwoordig nogal snel geneigd God te zien als een God van liefde en genade en in dat beeld van God valt woede moeilijk in te passen. Toch zijn er verschillende Psalmen waarin de mens God aanroept om wraak te nemen op de tegenstanders. Uit de geschiedenis blijkt dat dit ook daadwerkelijk is gebeurd.

In de eerste voorstudie kijken we naar deze geschiedenis van het volk Israël in ballingschap. Dit helpt om de psalmen uit de hoofdstudie in hun context te plaatsen en verschillende uitspraken beter te snappen. In het Nieuwe Testament lijkt Jezus heel andere dingen over woede en uitbarstingen daarvan te zeggen. In de tweede voorstudie willen we daarnaar kijken. Op die manier willen we met elkaar nadenken over de vraag naar Gods Woede en hoe wij daarmee om moeten gaan. Mogen wij God bidden dat Hij onze vijanden tegen de rotsen te pletter zal slaan of moeten we hen liefhebben?

Voorstudie 1   **Ballingschap**

Om beter te begrijpen in welke tijd de Psalmen uit de hoofdstudie geschreven zijn kijken we in deze voorstudie naar de stam Juda die net als de rest van Israël gestraft wordt met een ballingschap, dit maal door de Babyloniërs (niet te verwarren met de Assyriërs die verantwoordelijk zijn voor de eerste ballingschap). In veel bijbelboeken en door verschillende profeten was dit feit al aangekondigd, maar het volk heeft niet willen luisteren en moet de consequenties daarvan ondervinden. Zoek zelf informatie over de ballingschap, gebruik hierbij de bijbel en naslagwerken. Internet geeft ook een schat aan informatie (zie mogelijke links aan het eind van deze studie).

Lezen: 2 Koningen 24: 8- 25: 1-12
                              2 Kronieken 36:15-23

1. Probeer informatie te krijgen over de ballingschap. De bedoeling is om een beeld te krijgen over de situatie waarin de dichter schreef, denk hierbij aan:
  1. Waarom werden ze weggevoerd?
  2. De tijd waarin het gebeurde
  3. Hoe lang duurde het
  4. Wat waren de consequenties
  5. Wie werden weggevoerd...
  6. ...en waarheen
2. God gebruikt de Babyloniërs om Israël te straffen, toch worden de Babyloniërs later ook weer verslagen en zo door God gestraft. Is dit rechtvaardig?

Voorstudie 2   Jezus en wraak

In de hoofdstudie wordt meerdere malen gesproken en gevraagd of God wraak wil nemen en Zijn volk wil beschermen. Dit is voor ons soms moeilijk te bevatten, zeker als we kijken naar het Nieuwe Testament en met name naar Jezus en hoe Hij omging met woede en het nemen van wraak.

Lezen: Galaten 5:19-26
                                    Lucas 6:27-31

1. Hoe vallen deze teksten uit te leggen als ze vergeleken worden met de woede die God laat zien in het Oude Testament (voorbeeld teksten van Gods wraak t.o.v andere volken)
2. Is God veranderd in het Nieuwe Testament?

Hoofdstudie   Gods Wraak?

Gods woede en wraak, een moeilijk thema. Juist omdat het zo lastig is in te passen binnen de uitspraken die Jezus doet als Hij hier op aarde is. God wordt vaak gezien als de God van liefde en genade. De wraak is iets waar we liever niet over na willen denken. De Psalm dichter denkt hier anders over. Hij ziet zijn God als een God van redding. En met die redding gaat woede samen. Voor ons misschien lastig te begrijpen, maar goed om je bewust van te zijn!

Een ander punt om vast te houden is het feit dat de Psalmen in eerste instantie tot Israël gesproken zijn, wanneer je de teksten leest is het goed om dit ook te beseffen en misschien eens de vergelijking te trekken tussen onze situatie en die van Israël.

Lezen: Psalm 74, **79** & 137

Tekstvragen

1. Wissel met elkaar informatie uit die je gevonden hebt over de ballingschap. Zorg dat je een helder beeld hebt van de toenmalige situatie. Vergelijk Psalm 79 met deze info. Op welke gebieden geeft het nieuwe/extra informatie?
2. Welk beeld krijg je van God als je Psalm 79 leest?
3. Waarom zou de dichter zo nadrukkelijk om wraak vragen?
4. Waarom zou de dichter in deze psalm veel meer de nadruk leggen op het verzoek om wraak, dan een schuldbelijdenis over de daden van Israël?
5. Waarin vullen Psalm 79 en 137 de vorige Psalm aan, geven deze psalmen extra informatie over God?
6. De psalmen (74,79 & 137) bevatten veel overeenkomsten, wat is de meerwaarde van drie soortgelijke psalmen in de bijbel?
7. Wat vertellen deze psalmen over God en Gods woede?

God heeft naar de Psalm dichter geluisterd, want Cyrus van Perzië heeft uiteindelijk de babyloniërs verslagen en de Israëlieten die dit wensten de toestemming verleend om terug te keren naar hun eigen land. (Ezra 1)

Toepassingsvragen

8. Passen deze Psalmen in jouw beeld van God?
9. Hoe verhouden de teksten waarin God om Zijn woede wordt gevraagd zich tot de God van genade en liefde die we leren kennen in andere delen van de bijbel?
10. Hoe ga jij om met eigenschappen van God die niet in "jouw plaatje" van God lijken te passen?
11. In hoeverre kun je tegenwoordig nog bidden om Gods wraak? Is dit anders dan in de tijd van de Psalmen?
12. Zou God na het offer van Jezus nog steeds boos op ons (christenen) kunnen zijn/worden? Waaraan kun je dit merken?

13. Is de wraak die God neemt te vergelijken met het eindoordeel waarover in Openbaring gesproken wordt (Openb. 11: 18 & 14:19)?
14. Is de woede van God te vergelijken met onze eigen menselijke woede?
15. Wat maakt jou kwaad en hoe ga je hiermee om? Is dit een bijbelse houding?

Bronnen (over ballingschap):

- <http://jonathanvanderhelder weblog.nl/jonathan/2006/12/ballingschap.html>
- <http://www.hancock.net/~diana/dwbt5.htm>
- <http://www.bijbelseplaatsen.nl/plaatsen/Ballingschap.htm>

Memorisatietekst: psalm 79:9

"help ons, God, bevrijd ons, tot eer van Uw roemrijke naam, red ons en bedek onze zonden, omwille van Uw naam. "

Bijbelstudieleidertips

- Stimuleer je kringleden om de voorstudies te doen! Deze zijn erg belangrijk en met name in voorstudie 1 kan wel wat tijd zitten. Begin hier dus niet te laat mee.

Studie 7

Psalm 150: Alle eer aan God!

Op de laatste kringavond gaan we God danken voor alles wat Hij voor ons heeft gedaan in het afgelopen seizoen. Als uitgangspunt willen we hierbij psalm 150 nemen, de grote juichende climax. Alles wat adem heeft, loof de Heer!

Vanavond zijn er geen vooraf opgestelde studievragen. Jullie mogen de avond geheel naar eigen voorkeur inkleuren. Wel willen we hieronder een mogelijke opzet van de kringavond weergeven. Natuurlijk mag je hier te allen tijde van afwijken. Het is dan wel belangrijk dat de studieleider (in overleg met de kringleiders) van te voren een plan maakt voor de avond en dit ook deelt met de rest van de kring zodat iedereen zich op deze avond kan voorbereiden. Kies eruit wat jullie aanspreekt, wees creatief en heb een goede avond met elkaar!

Vooraf...

De laatste vijf psalmen (145 t/m 150) zijn alle vijf een loflied op God. Lees deze psalmen alvast voor jezelf door met behulp van de volgende vragen:

- Waar dankt de psalmdichter voor?
- Hoe doet hij dat? (bijv. welke beelden worden gebruikt?)
- Wat kun jij leren van deze psalmdichters?
- Welke verzen waren dit jaar op jou van toepassing?

Lezen...

De leider van de avond zoekt een paar bijbelgedeelten uit waarin het danken centraal slaat. Een voorbeeld is Exodus 15 of nog een psalm.

Zingen

Nummers waarin God gedankt wordt zijn er natuurlijk in overvloed. Je bent uiteraard niet aan de Ichthusbundel alleen gebonden vanavond! Dus zoek van te voren mooie nummers uit.

Muziek

Als we iets van psalm 150 kunnen leren is dat wel het gebruik van muziekinstrumenten. Welke instrumenten zijn er onder jullie aanwezig?

Misschien heb je een mooi nummer waarin jouw dank naar God toe mooi wordt verwoord. Neem het mee naar kring. Zing het, lees het voor of laat het horen op CD.

Persoonlijk

Om deze avond ook tot een persoonlijke dankstond te maken is het belangrijk om hier van te voren over na te denken. Waar wil jij God voor danken aan het einde van dit jaar?

Natuurlijk mogen ook de mindere punten worden genoemd. De laatste kringavond is een terugblik op dit seizoen waarin vast ook rottige dingen zijn gebeurd. Die dingen mogen ook genoemd worden. Beschrijf in je eigen woorden hoe jij dit seizoen mét God hebt beleefd en deel het met je kringleden. (Dit delen met elkaar kan op verschillende manieren, waar een ieder zich prettig bij voelt).

Dankgebed

Onmisbaar natuurlijk! Verzamel al jullie dankpunten en breng dit in tweetallen of met de hele groep bij God.

P.S. Als er veel dankpunten zijn is het misschien verstandig om het dankgebed op te delen in onderwerpen. Dank bijvoorbeeld eerst gezamenlijk voor Nederland/de wereld en sluit dit deel af met een lied. Vervolgens een deel voor Ichthus en sluit af met een bijpassend lied. Zo voorkom je urenlange kringgebeden en knikkende hoofden...

Afsluiting

Zorg (als kringleiders) voor een nette afsluiting van deze avond en van dit jaar. Zing bijvoorbeeld nog een danklied met elkaar.

Feestelijke avond

Niet alleen het geestelijke deel maar de hele avond mag een feestelijk tintje hebben. Gastheren/gastvrouwen, zet een feestelijke maaltijd op tafel, bak een taart, trek een goede fles wijn open. Een goed jaar mag gevierd worden!

Appendix bij psalm 119

G   D C   D
Welzalig wie de rechte wegen gaan,

G   C D G   C D
Wie in de regels van Gods wijsheid treden

D C   D G Am C   D G
Zalig wie zijn getuigenis verstaan

D   Em   C G   Em   A D
Van ganser harte zoeken naar Zijn vrede

G   D   G   C   A
Geen onrecht en geen dwaling lokt hen aan

G D   C G   D7   D G
De weg der zondaars wordt door hen gemedend.

*Juich de Heer toe, heel de aarde
dien de Heer met vreugde
kom tot Hem met jubelzang.
Erken het: de HEER is God,
Hij heeft ons gemaakt, Hem behoren wij toe
Zijn volk zijn wij, de kudde die Hij weidt.*

*Kom zijn poorten binnen met een loflied
hef in Zijn voorhoven een lofzang aan,
breng Hem hulde, prijs Zijn Naam
de HEER is goed,
Zijn liefde duurt eeuwig,
Zijn trouw van geslacht op geslacht!
(psalm 100)*

*De BSC wenst jullie allemaal een super vakantie toe
&
we hope to see you next year!*